

Onderwerp Garantiestelling lening sociale onderneming MEO op basis van toepassing Social Impacts Bonds	
Nummer	2020/40418
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	3.1 Werk
Afdeling	WI
Auteur	N. Rambocus/A. van Outvorst
Telefoonnummer	023-5114211
Email	avanoutvorst@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>Een nieuwe manier voor het oplossen van maatschappelijke uitdagingen is werken met Social Impact Bonds (SIB's). Bij een SIB pakken publieke en private partijen in gelijkwaardig partnerschap een maatschappelijk probleem aan. Pas als de vooraf afgesproken resultaten zijn gerealiseerd, betaalt de overheid de investerende partij vanuit de schadelastbeperking die de oplossing oplevert. De gemeente Haarlem ziet SIB's als een kans tot innovatie van de arbeidsmarkt, waarbij ondernemers meer verantwoordelijkheid kunnen nemen ten aanzien van werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt.</p> <p>Sociaal ondernemer MEO, winnaar van de Participatieprijs 2019, kan haar vestiging in de Waarderpolder in Haarlem uitbreiden met ruimte aan 24 kandidaten uit de bijstand met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. MEO is financieel zelfvoorzienend, maar heeft door haar maatschappelijke doelstelling bij uitbreiding te maken met verminderde productiviteit en aanloopverliezen. RABO Foundation, dat maatschappelijk en sociaal ondernemen stimuleert, is bereid tot voorfinanciering in combinatie met een SIB. Dit voorstel sluit uitstekend aan bij de ambities van de coalitie tot een innovatieve arbeidsmarkt. Bovendien is het een goed handvat om met een betrouwbare partij te onderzoeken of SIB's een middel zijn om meer kwetsbare werkzoekenden aan het werk te krijgen en ervaring op te doen met deze vorm van publiek-private samenwerking.</p>
Behandelaanbeveling voor commissie	Niet van toepassing
Relevante eerdere besluiten	Niet van toepassing
Besluit College d.d. 28 januari 2020	<p>Het college van burgemeester en wethouders</p> <p>Besluit:</p> <p>Garant te staan voor de lening door RABO Foundation aan MEO met een maximaal financieel risico van € 267.410 bij het niet leveren van kandidaat-werkzoekenden die vallen onder de Participatiewet.</p> <p>de secretaris, de burgemeester,</p>

1. Inleiding

In de huidige krappe arbeidsmarkt is volop werk voor wie wil en kan werken. Desondanks blijft er een groep die momenteel niet aan het werk is wegens een afstand tot de arbeidsmarkt. Ondanks inspanningen tot het werkfit maken van deze groep, blijkt de stap naar een reguliere werkgever vaak te groot, omdat deze weinig ruimte bieden voor opbouw. Ook blijkt dat werkgevers, ondanks krapte, nog weinig prioriteit leggen bij kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt. In die zin kan worden gesteld dat de markt onvoldoende reageert op het potentieel van deze groep kandidaten.

De gemeente Haarlem zoekt naar manieren om het initiatief voor het plaatsen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt meer bij ondernemers te leggen. Sociaal ondernemer MEO toonde initiatief door de gemeente Haarlem te benaderen met een voorstel tot het plaatsen van minimaal 24 mensen vanuit de bijstand (doelgroep Participatiewet) in een sector met een groeiende vraag naar medewerkers (klantcontactberoepen). Daarbij valt te denken aan online en telefonische klantenservice voor fysieke winkels en webwinkels.

MEO is financieel zelfvoorzienend, maar heeft net als veel andere sociaal ondernemers door haar maatschappelijke doelstelling om te werken met doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt, tijdens uitbreiding te maken met verminderde productiviteit en aanloopverliezen en een in eerste instantie ongunstige concurrentiepositie. Omdat de reguliere geldmarkt (nog) weinig opheeft met deze wijze van ondernemen, is MEO aangewezen op alternatieve vormen van financiering, zoals fondsen en subsidies. Ook Social Impact Bonds (SIB's) bieden steeds vaker uitkomst.

SIB's zijn een vernieuwende financieringsvorm en betrekkelijk nieuw in Nederland. Bij een SIB pakken publieke en private partijen (investeerders, overheid en dienstverleners) in gelijkwaardig partnerschap een maatschappelijk probleem op en delen de risico's. Dit partnerschap stimuleert innovatie ten aanzien van maatschappelijke problemen. Pas als de vooraf afgesproken maatschappelijke resultaten zijn gerealiseerd, betaalt de overheid de investerende partij vanuit de schadelastbeperking die de oplossing oplevert. Wereldwijd zijn momenteel 137 SIB's afgesloten, waarvan 11 in Nederland¹.

MEO ziet mogelijkheden tot uitbreiding van haar bedrijfsactiviteiten in Haarlem. Dit zou werkgelegenheid bieden aan minimaal 24 kandidaten uit de bijstand (Participatiewet). RABO Foundation is het onderdeel van de RABO Bank dat maatschappelijk en sociaal ondernemen stimuleert. Zij is bereid tot voorfinanciering van deze uitbreiding met een lening van € 221.000. MEO kan deze lening aflossen over een periode van drie jaar met de plaatsing van zeker 24 kandidaten. De gemeente Haarlem lost alleen bij iedere succesvol geplaatste kandidaat vanuit de schadelastbeperking op de uitkering een deel van de lening af.

De afgelopen maanden is het voorstel van MEO uitgebreid besproken en onderzocht. Uit het onderzoek blijkt dat:

---

¹ Bron: <https://sibdatabase.socialfinance.org.uk>

- De gemeente Haarlem verwacht de komende drie jaar voldoende kandidaten te kunnen leveren om te voldoen aan haar verplichting binnen de SIB.
- De beoogde schadelastbeperking op de BUIG² ruimschoots opweegt tegen de financiële vergoeding die de gemeente Haarlem uitkeert bij resultaat
- De governancestructuur bijdraagt aan innovatie op de arbeidsmarkt en daarnaast voldoende houvast biedt voor toetsing van de maatschappelijke meerwaarde en bijsturing bij onvoldoende resultaat (waaronder een go/no-go moment)³

Het voorstel van MEO biedt daarmee mogelijkheid om in een overzichtelijke setting onderzoek te doen naar de meerwaarde van publiek-private samenwerking en het werken met SIB's.

2. Besluitpunten

1. Garant staan voor de lening door RABO Foundation aan MEO met een maximaal financieel risico van € 267.410 bij het niet leveren van kandidaat-werkzoekenden die vallen onder de Participatiewet.

3. Beoogd resultaat

Meer mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt die vallen onder de Participatiewet aan het werk in een kansrijke sector in de huidige krappe arbeidsmarkt.

4. Argumenten

Passende banen voor kwetsbare werkzoekenden uit de bijstand

MEO biedt met haar uitbreiding in Haarlem werkgelegenheid aan minimaal 24 kandidaten uit de bijstand met grote afstand tot de arbeidsmarkt. MEO werkt in een sector met een groeiende vraag naar kandidaten, namelijk op het gebied van klantcontactberoepen (bron: nieuwsflits UWV dd. 21 november 2019). MEO biedt ruimte voor de breedst mogelijke doelgroep. Zij zoekt naar een mix van kandidaten met uiteenlopende achtergronden: lichamelijke en psychische problemen, jong en oud, statushouders etc.

MEO werkt met kandidaten voor wie onder de juiste omstandigheden een HBO/WO-werkniveau haalbaar is, mits de werkplek voldoende ruimte biedt om hierin te ontwikkelen. Pasmatch geeft aan dat zij deze groep mensen momenteel nauwelijks passend werk kan bieden bij reguliere werkgevers. Hierdoor worden kandidaten onder hun eigenlijke denkniveau ingezet met vaak demotivatie als gevolg. Pasmatch heeft bevestigd dat zij voldoende kandidaten met dit profiel beschikbaar heeft.

Een positieve financiële business case

Uitgangspunt bij SIB's is dat de publiek-private samenwerking de gemeente een schadelastbeperking oplevert. De business case van MEO is financieel positief. De lening aan MEO bedraagt € 221.000.

---

² Gebundelde uitkering die gemeente van het Rijk ontvangt voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en BBZ)

³ De stuurgroep bestaat uit een afvaardiging van de gemeente Haarlem, RABO Foundation, MEO en Pasmatch als belangrijkste verwijzer van kandidaten. De stuurgroep beoordeelt de werkprocessen, de inhoudelijke voortgang van de trajecten en besluit over de hoogte van de betaling.

Omdat uitkeringen in het kader van SIB's BTW-plichtig zijn, betekent dit een uitkering vanuit de BUIG bij succesvolle plaatsing van 24 kandidaten van € 267.410 over een periode van 3 jaar. Een bijstandsuitkering bedraagt per kandidaat ongeveer € 14.000 per jaar. Voor 24 kandidaten betekent dit een schadelastbeperking van € 336.000 over een periode van 3 jaar. MEO heeft een betrouwbaar track-record op haar maatschappelijke doelstellingen. Medewerkers starten bij MEO doorgaans met een 7 tot 11 maanden overeenkomst en een groot deel van deze overeenkomsten wordt na afloop verlengd. De meeste medewerkers stromen na enige tijd door naar andere werkgevers.

Innovatie vanuit privaat-publieke samenwerking

De overeenkomst met MEO draagt bij aan innovatie en het opdoen van ervaring met publiek-private samenwerking op het gebied van werk en inkomen. Het biedt de mogelijkheid om in een overzichtelijke setting met minimaal risico te werken aan de ambities van de gemeente Haarlem om een kansrijkere omgeving te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het levert tevens een bijdrage aan het door de coalitie gewenste ondernemersklimaat voor sociaal ondernemers.

Bijzondere garantstelling

In het geval van deze SIB is geen sprake van een reguliere garantstelling. Het effectief worden van de garantie ligt namelijk volledig in eigen hand. Als de gemeente Haarlem het afgesproken aantal kandidaten levert, vervalt de garantie. Enkel wanneer er minder mensen worden opgeleverd zal dit leiden tot betaling. Dit uitgangspunt wordt opgenomen in de overeenkomst met MEO.

Hoewel de gemeente Haarlem garant staat voor de aanlevering van kandidaten en het risico op de lening met RABO Foundation zowel bij de gemeente als bij MEO ligt, staat de gemeente in juridische zin wel garant voor een lening. Hoewel het algemeen beleid is dat gemeenten niet zonder meer garant mogen staan voor een lening, is het gezien de maatschappelijke voordelen van dit voorstel wenselijk hiervan af te wijken.

5. Risico's en kanttekeningen

Het vinden van voldoende geschikte kandidaten

De maximale uitkering van de gemeente zonder dat hier een schadelastbeperking tegenover staat, bedraagt € 267.410. Van een uitkering van die omvang zonder resultaat zal nooit sprake zijn, omdat naar verwachting voldoende kandidaten kunnen worden geleverd. Ook is binnen de beoogde governancestructuur (stuurgroep die de voortgang monitort en besluit over betaling) tijdige bijsturing mogelijk en zelfs de mogelijkheid om het contract te ontbinden.

Toepasbaarheid huidige wet- en regelgeving

Het voorstel van MEO is samen met Juridische Zaken en Concern Control getoetst aan de hand van het Haarlemse inkoopbeleid en andere juridische aspecten. Omdat SIB's een relatief nieuwe financieringsvorm zijn, is veel wet- en regelgeving op het gebied van inkoop en staatssteun nog niet hierop ingericht en is de toepassing ervan afhankelijk van interpretatie van de wet.

Motivering om af te wijken van het Haarlemse inkoopbeleid

Het initiatief voor deze overeenkomst komt van de kant van MEO en er wordt een maatschappelijk belang gediend. Desondanks zou de relatie gemeente- MEO als een relatie opdrachtgever-

opdrachtnemer kunnen worden aangemerkt, en dus als overheidsopdracht waarbij de inkoop- en aanbestedingsregels gelden. Een aanbestedingstraject rondom SIB's vraagt echter een dermate investering, dat de beoogde besparing op de BUIG wegens aanloopkosten teniet zou worden gedaan. Om die reden is besloten af te wijken van het gemeentelijk inkoopbeleid. Het risico dat derden een claim indienen, omdat zij niet hebben kunnen meedingen naar de opdracht wordt ingeschat als zeer klein. Ter afdekking hiervan wordt afgesproken dat met ondernemers die zich melden met een vergelijkbaar voorstel het gesprek wordt aangegaan.

Wet- en regelgeving ten aanzien van staatssteun

De wet- en regelgeving ten aanzien van staatssteun is gericht op het voorkomen van concurrentievoordelen. In dit geval kan worden aangevoerd dat de lening wordt verstrekt ter dekking van de initiële concurrentienadelen, die de werkwijze van MEO met zich meebrengt. Aangenomen kan worden dat er in dit geval sprake is van een marktfalen (hoewel dit formeel door middel van een marktconsultatie zou moeten worden onderzocht).

Het risico op staatssteun wordt ondervangen door een beheersmaatregel, waarbij met soortgelijke ondernemers die zich melden met een vergelijkbaar voorstel, in gesprek wordt gegaan.

6. Uitvoering

Na een collegebesluit om garant te staan voor de lening van RABO Foundation kan de overeenkomst met RABO en MEO worden gesloten. De governancestructuur (stuurgroep) wordt ingericht om toe zien op het leveren van de juiste kandidaten, het monitoren van de resultaten en het vaststellen van de hoogte van de vergoeding. De werkprocessen tussen MEO en Pasmatch worden geregeld.

7. Bijlagen

-